

Samman kallande för SSPD, Stockholm med omnejd
Ingvar Larsson, Box 1133, 141 23 HUDDINGE - Tel 08/99 15 00, fax 08/99 36 21

Ända till början av 1860-talet utgjordes postförsändelserna endast av vanliga och rekommenderade brev samt tidningar och paket.

Paketrörelsen hade hittills varit rätt obetydlig, och ännu 1864 fanns endast ett 50-tal deltagande postanstalter.

De registrerade breven kom till 1855, men fick aldrig någon större betydelse. Först år 1864, efter 228 år, infördes ett nytt försändelseslag; korsband, och 1866 postanvisningar och postförskott. Många nya posttjänster kom dock till i början av 1870-talet. Detta nummer av SÄLLSKAPS POST behandlar Registrering och rekommendation under den första frimärkstiden.

Häri bedes om hjälp att tidsbestämma stämplarna REGISTRERAS och RECOMMENDERAS.

REGIS:

Borgmästaren L. S. Schalin.

Trofa.

REGISTRERING

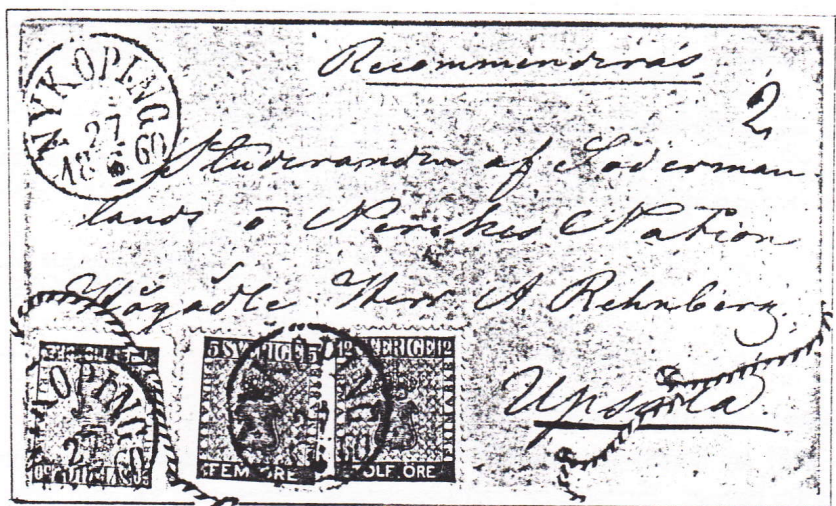
1.7 1855. Varje avsänt brev hade före detta datum förts upp på den i postsäcken medföljande brevkartan, med namn karteringsnummer och vikt i lod. Då postmängden vid denna tid ökade kraftigt, bestämdes att vanliga orekommenderade inrikes brev skulle tas upp i kartan endast till antal och vikt.

Önskade avsändaren ändå "namnkartering", som ansågs som ett slags halv rekommendation, skulle ordet REGISTRERAS skrivas upptill på brevet framsida.

Till postmästaren betalades en särskild ersättning av 4 skilling (efter 1858 12 öre) utöver gällande brevpporto. Något kvitto lämnades ej varken vid in- eller utlämnandet, och någon ersättning betalades ej ut för förkommet registrerat brev. Denna extra inkomstmöjlighet för postmästaren upphörde 1.1 1873.

Stämpeln REGISTRERAS är hittills känd från Stockholm, Göteborg, Uddevalla, Borås, Skara och Nyköping. Nu är frågan om man från fler postkontor kan finna denna stämpel, och hur tidigt? Den SSPD-broder som äger ett sådant brev bedes vid tillfälle meddela detta. Här ses Stockholms stämpel 1859 och Göteborgs 1863 och 1872.

Avgifterna för rekommenderade brev kan indelas i fyra huvudgrupper under perioden 1855-1885:

1. **16 skilling** åren 1855-1858. 12 sk för rek och 4 sk för lägsta brevporto. (Motsvarade $36+12=48$ öre).
2. **47 öre** från 1.7 1858. Samtidigt med att vapenmärkena gavs ut, sänktes rekavgiften till 35 öre + lägsta brevporto 12 öre = 47 öre. Se brevet ovan, med $30+5+12$ öre.
3. **36 öre** från 1.7 1867. 24 öre för rekommendation och 12 öre för lägsta brevporto.
4. **30 öre** från 1.1 1871. 18 öre för rek och 12 öre för lägsta brevporto.

30 öresportot behölls ända till 1905.

Rekommenderade brev till utlandet hade under perioden 1855-1875 varierande porton. Vanligast dock ett tillägg av ett enkelt brevporto. Efter 1875 blev rekportot lika till alla länder, 18 öre.

Tränsning, omsnörning och sigillering av varje rekommenderat brev utfördes av postkontoret ända till 1871. Avsändaren satte sitt sigill i varje hörn och postkontoret sitt i mitten. För brev som inte innehöll pengar krävdes endast ett sigill, och 1881 upphörde kravet helt på sigillering av rek.

Paket har aldrig kunnat rekommenderas, men benämningen **Rekpaket** härrör sig från denna tid då posten internt började använda kuvert i brunt kraftpapper i sex olika storlekar, för inslagning av rekommenderade brevbuntar.

Att ett Bref å Norrboten till Ryttmästaren Oxel,
Oxels präst med ininflutne Ferns
Linnorade Riksdaler i Riksdags sedlar
är emottagit, att med första Post afgå under Special Recommendation,
det betygas af Kongl. Post-Kontoret i Norrköping den 4 Junii 1803

A. Regner

INLÄMNINGSBEVISET

Redan i 1707 års postmästarinstruktion står angivet att postmästaren "äger uppbära ersättning för beviset". Beviset skrevs på allehanda små lappar eller vad som fanns till hands för tillfället.

Mot slutet av 1700-talet kom de första tryckta blanketterna. Ovan ses en sådan från Norrköping 1803, storlek 8x20 cm.

1840 trycktes inlämningsbeviset på grönaktigt papper i större format, c:a 17x20 cm. Samma blankett användes för öppen- och slutna rekommendation.

När portot ändrades trycktes nya blanketter, och den 1.4 1850 togs 2 nya i bruk, en för slutna och en för öppna rek. Något senare den 12 juli s.å. även för fribrev. På beviset skulle anges brevens vikt, inlämningsdag och portokostnad.

12.11 1872. Numrerade blanketter med kupong börjar användas. Storlek 105x190 i block om 100. Poststationens namn stod tryckt upptill till vänster. Kvittot lämnades avgiftsfritt till brevens inlämnare.

AVISERING av ankomsten rek.

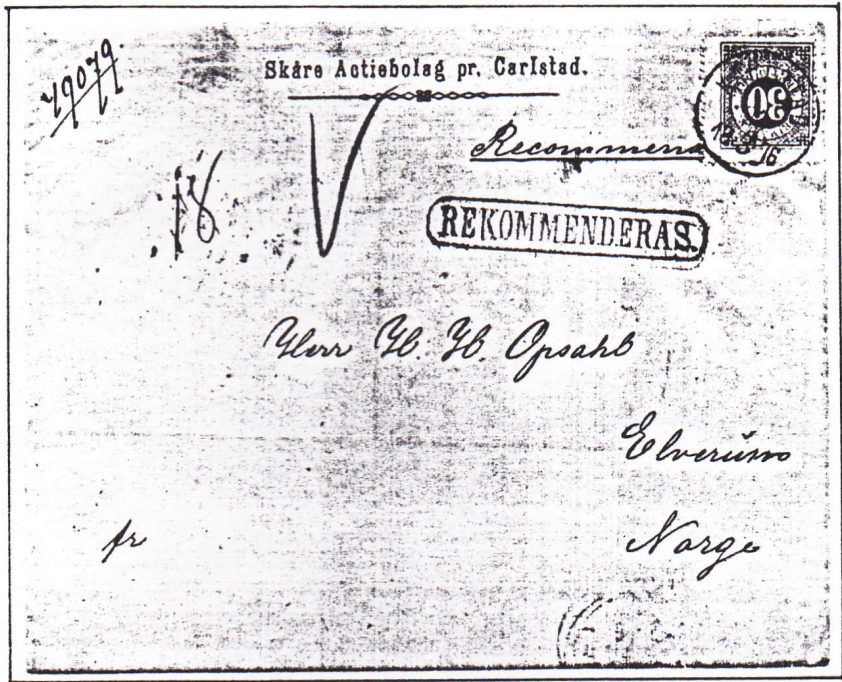
Postmästaren fick för egen del inkassera aviseringsavgiften, från början ett öre och som på den handskrivna avin nedan, 3 öre. Från 12.11 1872 aviserades värdebrev avgiftsfritt till mottagaren på särskild tryckt blankett. Dessa avier postbehandlades som vanliga brev.

Postmästaren E. Gahlen har ett rekommenderadt brev
härstuderat, som mått givits för afhämtas.

Utlämnat Poststationen den 26 Nov. 1867.

Alla Amund.

Loam 3 öre.

STÄMPLAR.

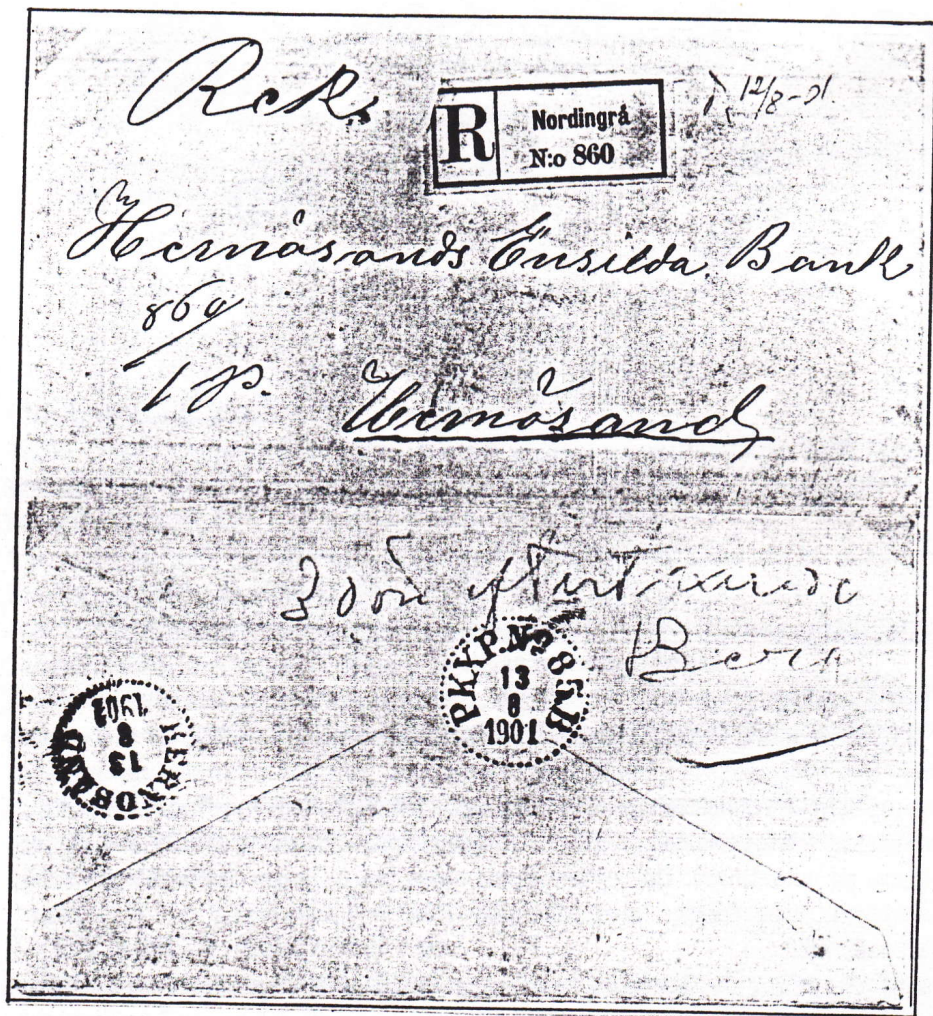
1.1 1873 skulle alla rekbrev, inrikes som utrikes, stämplas med "VÄRDE".
(Från 11.11 1882 med stämpeln R).

Klagomål kom från utlandet där man menade att "VÄRDE"-stämpeln ofta gav upphov till missförstånd och förseningar. Den 1.10 1875 fick "VÄRDE"-stämpeln därför ej längre användas på utlandsbrev. Då bestämdes att dessa rek ej längre skulle stämplas vid inlämningen, utan försågs med stämpeln RECOMMENDERAS av utväxlingspostanstalterna.

Ovan ses ett rekbrev till Norge med denna stämpel 23.3 1876. Obs. stavningen med "K". Anmärkningsvärt är att denna stämpel finns på två tidigare sända brev, ett från Tyskland till Stockholm 23.3 1866, se nedan, och ett till Tyskland från Norrköping 29.4 1866.

Min fråga är nu, var man kan tänka sig att denna stämpel var placerad 1866, i Malmö, Helsingborg eller Hamburg, och om ytterligare något brev med stämpeln Recommenderas är känt före 23.3 1876.

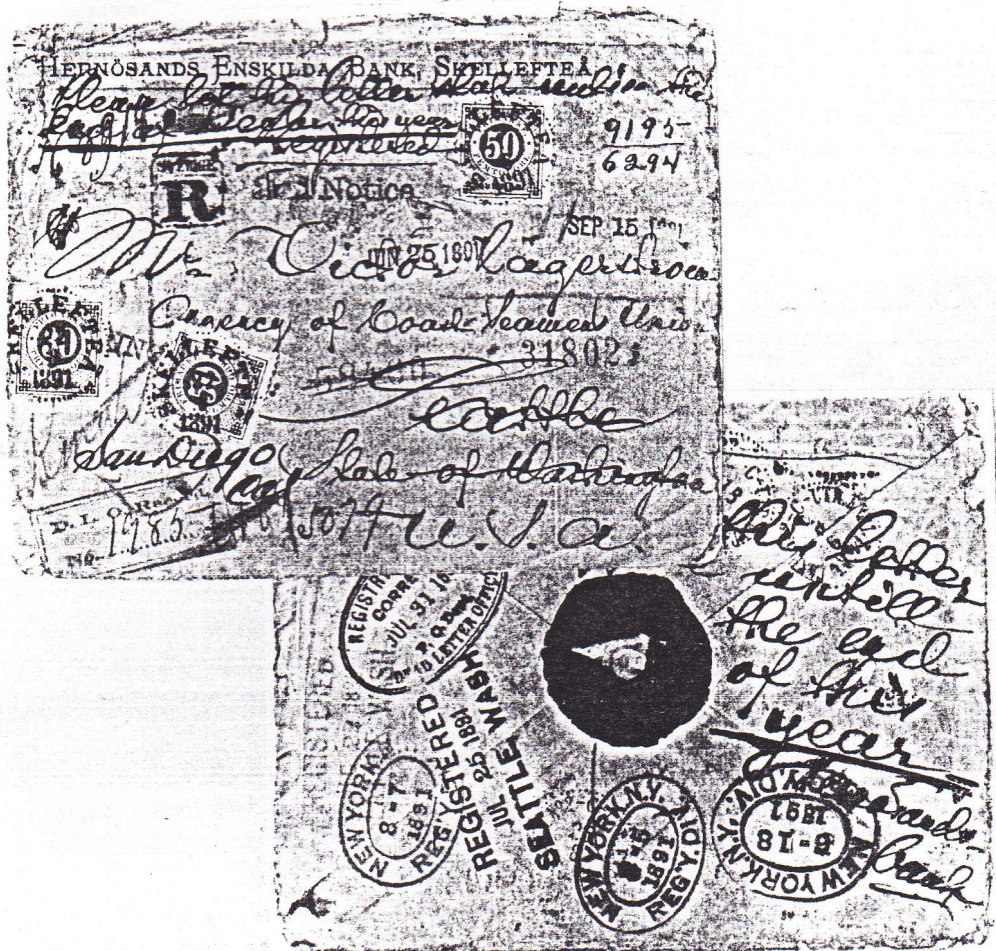

Ofrankerade rekbrev, kan de vara nå't att samla på?

Brevet ser inte mycket ut för världen, men är ett synnerligen ovanligt rekbrev. Här ses nämligen själva värdeförsändelsen som gav upphov till EFTERTAXERING.

Av någon anledning har brevet avsänts ofrankerat från Nordingrå, men ändå registrerats där som rek N:o 860. Ofrankerade eller ofullständigt frankerade värdebrev postbehandlades som om de vore rätt frankerade, de kunde ej lösenbeläggas. I stället krävdes inlämningspostanstalten på felande porto. Detta brev har därför på PKXP No 85 B fått påskriften på baksidan "30 öre eftertaxerad, L Berg".

Är detta en postal omöjlighet?

Brevet sändes rekommenderat från Hernösands Enskilda Bank i Skellefteå till Amerika den 1.6 1891. Efter att ha vandrat runt i U.S.A. har det till sist stämplat av "Dead Letter Office" den 31 juli 1891. PKXP No 2 C Utrikes visar att brevet återkommit till Sverige den 18 augusti.

Än idag får inget rekbrev sändas två gånger i samma omslag. Det omöjliga i detta rekbrevs behandling består i att samma kuvert sändes en andra gång till U.S.A., med nytt porto 50 och 30 öre, stämplade den 22 aug 1891.

Se påskriften "Please let this letter stay until the end of December this year". Inte det vackraste av brev, men ett intressant dokument med sina nio olika stämplat på kuvertets baksida.

Mottagningsbevis kunde begäras på utrikes värdebrev från 1.1 1855 och för inrikes från 1.1 1873. Avgiften var lika med ett enkelt porto av första viktclassen. Brevet märktes (ibland frimärket) med MB, Mottagningsbevis eller AR, Avis de Réception. Ovan ses ett rekbrev till Finland via Tyskland, sänt från Stockholm den 8.4 1876. Brevporto 20 öre +rek 18 öre =38 öre. För MB betalades 12öre kontant av inlämnaren. Under 1876 sändes endast 130 utrikes försändelser med mottagningsbevis, alla kategorier: rek, ass, paket och postanvisningar.

Blanketter

21.1 1876 kom den första blanketten med svensk text på ena och fransk text på andra sidan, se bl nr 38 här nedan. I mars 1886 kom bl nr 34 speciellt för utrikes mottagningsbevis, och jan 1900 den tredje, en ny upplaga för inrikes MB, kallad B1 328.

Mottagningsbevis.

Undertecknad har denna dag mottagit i oskadadt skick den rekommenderade försändelse, hvars närmare kännetecken äro följande, nämligen:

Inlämningsort: *Helsingborg* nr *89445*

Datum i der åsatta poststämpel: *5/2 1889*

Adressort: *Stockholm*

Mottagare: *Joh. Danielson*

Hvilket härigenom till bevis meddelas. *4/2* den *1889*

Afsändare: *J. Nyman*